

**DEPARTAMENTUL PENTRU STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI U.E.**  
**DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ**

**REGLEMENTĂRI REFERITOARE LA CODURILE DE ETICĂ  
ȘI CONDUITĂ PARLAMENTARĂ ÎN STATE MEMBRE ALE  
UNIUNII EUROPENE**

---

**MAI 2013**

---

***Documentare și sinteză: Florentina Rădulescu, consilier parlamentar  
Any-Mary Jula, expert parlamentar***

---

*Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.*

---

\* Lucrarea poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

## ABORDĂRI REFERITOARE LA CODURILE DE ETICĂ PARLAMENTARĂ

Elaborarea unei etici parlamentare a constituit o preocupare a ultimelor decenii, ea fiind **inclusă în amplele reforme ale instituțiilor parlamentare** din Europa și din întreaga lume. Cazurile de abatere de la etica parlamentară, amplu dezbătute de presă, au pus în evidență necesitatea elaborării și aplicării unor norme etice mai stricte, majoritatea statelor europene adoptând coduri de etică și de conduită parlamentară. Acest demers a avut ca punct de plecare convingerea că democrația se bazează pe încrederea acordată de alegători reprezentanților acestora, parlamentarii aflându-se permanent sub control public.

**La nivel mondial** a fost creat, în anul 2006, Grupul de lucru mondial referitor la etica parlamentară din cadrul Organizației mondiale a parlamentarilor contra corupției (GOPAC) care a elaborat un *Ghid de etică referitor la conduita parlamentarilor*<sup>1</sup>. Acesta a prelucrat date referitoare la diverse prevederi legislative din parlamentele din 90 de state ale lumii. Ghidul a avut ca obiective: descrierea și explicarea componentelor eticii și conduitei parlamentare care trebuie puse în aplicare; determinarea elementelor cheie de care politicienii trebuie să țină cont în elaborarea și aplicarea eticii. Codurile de etică elaborate în acest scop, au avut în general, atât un obiectiv intern, cât și unul extern. În interiorul instituției, ele au ghidat comportamentul celor care fac parte din ele, iar din afară, ele au permis societății să evalueze activitatea parlamentarilor. Experiența a arătat că nu există un plan unic de formulare și aplicare a unei politici etice, întrucât aceasta reprezintă **un act politic, în acord cu prevederile constituționale din fiecare stat**.

**Codurile etice** sunt considerate declarații generale de principii pe care parlamentarii se angajează să le respecte, dar fără abordarea unor reguli specifice sau mecanisme de aplicare. Ghidul atrăgea atenția asupra faptului că, în primul rând, este important a clarifica problematica, iar modalitatea cea mai potrivită de explicare este elaborarea unui **cod de conduită** care să includă prevederi din mai multe legi din domeniu, în acord cu cultura politică și juridică a fiecărei țări. Prin prevederile referitoare la conduita parlamentară s-a încercat includerea unor reguli constrângătoare și executabile care să clarifice *zona gri* dintre legal și acceptabil. Codurile de conduită au, în general, ca obiectiv codificarea și respectarea normelor etice și regulilor de conduită, cu scopul de a restabili încrederea publicului în reprezentanții săi aleși. O altă motivație a elaborării acestor documente a fost aceea că, prin intermediul lor, actorii politici devin conștienți de regulile și sancțiunile prevăzute în cazul încălcării lor. Specialiștii și experiența au demonstrat că adoptarea unui cod de conduită este necesar, dar nu și suficient. Pentru a fi eficiente, codurile de conduită, care completează cadrul legal existent, trebuie să se bazeze pe o cultură politică care acordă o mare valoare integrității, transparenței.

Din anii '90, **în Uniunea Europeană** s-a manifestat un interes crescut pentru etica parlamentară. Parlamentul European a înființat, în anul 2008, Biroul pentru Promovarea Democrației Parlamentare (OPPD) care are ca obiectiv

---

<sup>1</sup> [http://www.gopacnetwork.org/Docs/PEC\\_Guide\\_FR.pdf](http://www.gopacnetwork.org/Docs/PEC_Guide_FR.pdf)  
[http://www.gopacnetwork.org/Docs/PEC\\_Guide\\_EN.pdf](http://www.gopacnetwork.org/Docs/PEC_Guide_EN.pdf)

reformarea parlamentelor, întărirea funcțiilor lor principale de a legifera, controla și a reprezenta<sup>2</sup>.

În acest context a fost studiată comparativ experiența parlamentelor din statele membre ale Uniunii Europene și au fost elaborate anumite concluzii referitoare la evoluția viitoare în acest domeniu. Din rezultatele cercetării a reieșit faptul că **modalitățile de elaborare** a unui cod de conduită parlamentară au fost fie prin definirea clară a drepturilor și obligațiilor parlamentare, fie prin combinarea unor dispoziții și practici constituționale și a unor dispoziții cu caracter administrativ, civil sau penal, menite a constitui un regim de etică parlamentară (cum a fost în Austria, Danemarca și Suedia). Multe parlamente naționale europene au creat comitete consultative, grupuri de lucru, cu scopul de a elabora coduri de conduită, făcând apel și la experți externi. Majoritatea codurilor de conduită au fost elaborate de parlamentarii înșiși și de comisiile parlamentare create în acest scop. Ele au constituit o formă de *autoreglementare*. În Marea Britanie a fost adoptat un cod de conduită (*Parliamentary Standards Act 2009*), fiind dată o lege prin care a fost creată o *autoritate independentă* pentru aplicarea și controlul normelor parlamentare (*Independent Parliamentary Standards Authority - PA*), abilitată să ancheteze încălcările codului de conduită al Camerei Comunelor.

Din studiile realizate reiese că **obiectivele concrete** ale codurilor de conduită au fost:

- să enunțe principiile fundamentale ale organizației;
- să promoveze o conduită etică și să descurajeze/elimine comportamentele contrare eticii;
- să definească un punct de referință, permițând evaluarea și, în anume situații, sancționarea comportamentelor contrare eticii;
- să faciliteze luarea unor decizii ca răspuns la unele situații delicate care implică interese și valori contradictorii;
- să definească drepturile și responsabilitățile;
- să poată asigura o apărare în fața unor acuzații nefundamentate.

Codurile de conduită **au variat considerabil în ceea ce privește câmpul lor de aplicare**. Experiența a arătat că aceste coduri încep cu un câmp de aplicație mai restrâns, apoi se extind treptat, dar există și situații în care, după o extindere a fost nevoie de revenirea la o formă sintetică, tip angajament, ca în Franța. Nu există nicio definiție, delimitare, comun acceptate, decât o recunoaștere a faptului că aceste coduri nu trebuie să se refere la delictе deja pedepsite de lege, precum corupția activă sau pasivă. Regulile vizează, în general, interzicerea corupției, conflictelor de interese, lipsa de transparență financiară.

În codurile de conduită există prevederi referitoare la **ineligibilitate și incompatibilități** care sunt relativ asemănătoare în majoritatea statelor europene. Incompatibilitățile se referă, în general, la cumulul inacceptabil de mandate publice. În 20 din 27 state membre UE este interzis a fi în același timp membru al Parlamentului și al guvernului. O restricție asemănătoare se aplică și funcțiilor judiciare. Alte prevederi se referă la: apartenența simultană la cele două Camere, la

---

<sup>2</sup> L'éthique parlementaire. Une question de confiance - Bureau pour la promotion de la démocratie parlementaire, Parlement Européen, 2011

cumulul mandatelor la nivel federal și regional, național și european. În general, se consideră că interesele economice și financiare afectează independența și imparțialitatea lor și de aceea sunt controlate atent. În multe state, condițiile ineligibilității și incompatibilității sunt definite prin Constituții sau prin legea electorală, iar parlamentele le respectă (Grecia, Marea Britanie).

Prin exigențele legate de **transparență** se atrage atenția asupra faptului că ele reprezintă o modalitate prin care parlamentarii se angajează să asigure transparența externă (accesul publicului la informație) și transparența internă (declararea intereselor financiare și nonfinanciare din afara Parlamentului). Acest principiu este în general acceptat, dar aplicarea lui variază de la stat la stat. Majoritatea parlamentelor impun declararea intereselor financiare externe. Declarația de interese externe, altele decât cele financiare, este obligatorie în unele state (Franța, Marea Britanie și majoritatea noilor state membre). Această declarație este facultativă în Belgia, Danemarca, Finlanda, Olanda și inexistentă în Luxemburg, care cere o declarație a tuturor formelor de susținere financiară. În unele țări se solicită o declarație a oricăror activități și venituri suplimentare, cât și orice participare la o întreprindere (ex. Marea Britanie). În general, declarații de interese financiare nu prezintă decât parlamentarii, dar în anumite state se declară și bunurile aparținând familiei (soț, copii), așa cum se practică în Grecia. În unele parlamente, aceste declarații au o formă strictă, altele acceptă forme mai simple. Unele declarații sunt date în mod repetat (la început și sfârșit de mandat). De obicei, declarațiile sunt păstrate într-un registru ținut de o comisie parlamentară sau de un organism exterior (ex. Belgia). Unele țări restrâng accesul publicului la registru (Ungaria, Polonia), dar accesul este foarte liber în Irlanda, Italia, Olanda, Spania, Suedia, Marea Britanie, invocându-se prioritatea interesului public asupra vieții private.

**Structurile menite a controla aplicarea regulilor eticii parlamentare și a sancțiunilor variază de la un stat la altul.** Controlul se realizează fie prin **autoreglare** de către grupurile politice sau la nivelul adunărilor; de comitete de etică, ca în Germania, Grecia, Marea Britanie; de către Președintele forumului legislativ; fie prin **organisme autonome**, precum Mediatorul (în țările scandinave); fie prin **entități juridice** abilitate a trata cazurile grave de fraudă și corupție (tribunale, poliție, unități de anchetă speciale). Procedura de control are etape asemănătoare: depunerea unei plângeri în scris pe lângă organismul de control care începe să o analizeze situația. Acesta stabilește gradul de încălcare și nivelul posibil al culpabilității. Concluziile și recomandările organismului sunt transmise Adunării care ia decizia finală.

Majoritatea codurilor de conduită **nu prevăd sancțiuni, dar în multe state se aplică sancțiuni în cadrul parlamentelor.** Sancțiunile variază de la o țară la alta (în Irlanda se aplică suspendarea, amenda, cenzura politică; în Polonia se aplică avertizarea și admonestarea publică; în Germania, Președintele Camerei face publică orice încălcare; în Italia se aplică sancțiuni morale și politice). Alte state, precum Franța, Italia, Portugalia au sancțiuni importante **definite prin legi.**

Studiile comparative au arătat că **impactul și eficacitatea codurilor de conduită** sunt determinate de faptul că ele constituie un sistem de referință, în funcție de care se poate evalua funcționarea unui Parlament și a activității fiecărui parlamentar în parte. Conform unui raport al Comisiei Europene pe această temă,

**eficacitatea depinde de o serie de factori care variază de la o țară la alta**<sup>3</sup>: existența unei societăți civile funcționale; a unei culturi politice favorabile transparenței și integrității; existența unor media libere. Studiul comparativ arată că șansele de creștere a eficienței cresc atunci când ele sunt formalizate în scris; sunt adecvate culturii politice din mediul respectiv, sunt studiate atent; întărind norme deja existente; când permit un control independent; când sunt comparabile cu alte coduri de integritate din același sistem; când au caracter public, simplu, comprehensibil și sunt simplu de aplicat.

Prezentăm cazul relevant al Adunării Naționale franceze care a elaborat recent un **Cod de deontologie**. În Statutul deputaților francezi exista un paragraf referitor la deontologie, în care se preciza că prevenirea conflictelor de interese a fost obiectul a numeroase dezbateri în ultimii doi ani. În acest paragraf se amintea că, în anul 2010, Biroul Adunării Naționale a încercat să aplice mecanisme de depistare și rezolvare a unor situații litigioase, prin crearea unui **grup de lucru** compus din membrii Biroului și deputați desemnați de grupurile parlamentare, președintele comisiei juridice. Grupul a audiat specialiști și practicieni în domeniul eticii, a analizat studii comparative cu situația din alte state europene. În urma studiilor și audierilor a fost elaborat un dispozitiv de prevenire a conflictelor de interese cu puternic caracter pedagogic, explicativ, destinat deputaților care, astfel, nu ar mai putea face erori formale de declarații sau de cunoaștere a exigențelor eticii parlamentare. În primul rând, s-a dat o **definiție clară a conflictului de interese**, definit ca *situația de interferență între îndatoririle de deputat și un interes privat care, prin natura sa, și prin intensitatea sa, pot influența sau par a influența exercitarea funcțiilor parlamentare*. Pentru prevenirea conflictelor de interese, pe data de 6 aprilie 2011, Biroul Adunării a luat decizii precum: **adoptarea unui cod de deontologie** menit a enunța principiile esențiale pe care deputații se vor angaja să le respecte; depunerea, la începutul mandatului a unei declarații de interese; **instituirea funcției de deontolog** în cadrul Adunării Naționale cel care va primi declarațiile de interese, va consilia deputații în legătură cu orice situație problematică și va anunța Biroul în legătură cu orice încălcare a exigențelor etice. Decizia Biroului preciza că funcția de deontolog va fi ocupată de o personalitate independentă, desemnată cu votul a 3 cincimi din membrii Biroului Adunării Naționale, la propunerea Președintelui Adunării și cu acordul unui președinte, cel puțin, al unui grup parlamentar din opoziție. Acest deontolog își exercită mandatul pe durata unei legislaturi. Pe data de 15 iunie 2011 a fost numit în funcția de deontolog un emerit profesor de drept constituțional, iar în prezent, în această funcție se află doamna Noëlle Lenoir. **Codul de deontologie al Adunării Naționale franceze** conține în preambul referiri la faptul că prevederile referitoare la puterea legislativă sunt enunțate încă din Declarația drepturilor omului și cetățeanului din 1789, reamintindu-se că, în articolele III și VI ale acesteia, se afirmă principiul conform căruia suveranitatea rezidă în mod esențial de la Națiune și că legea este expresia voinței generale. În preambulul Codului se precizează că aceste prevederi

---

<sup>3</sup> Regulating Conflict of Interest for Holders of Public Office in the European Union – CE 2007

se regăsesc în Constituția franceză (fiind menționate articolele 3, 24, 26). În acest context, se considera că, în orice împrejurare, pentru deputați trebuie să prevaleze interesele publice și că respectarea acestor principii este una din condițiile necesare ale acordării încrederii de către cetățeni. În consecință, deputații au datoria de a respecta interesul general, principiile independenței, obiectivității, responsabilității, probității și exemplarității și să respecte principiile enunțate în prezentul Cod.

#### Articolul 1- Interesul general

Deputații trebuie să activeze în interesul națiunii și al cetățenilor pe care îi reprezintă, excluzând satisfacerea oricărui interes privat sau obținerea unui beneficiu financiar sau material pentru ei înșiși sau pentru apropiați.

#### Articolul 2 – Independența

În niciun caz, deputații nu trebuie să se afle într-o situație de dependență față de o persoană fizică sau juridică care l-ar putea deturna de la respectarea îndatoririlor enunțate în prezentul Cod.

#### Articolul 3 – Obiectivitatea

Deputații nu pot interveni într-o situație personală decât ținând cont de drepturile și meritele persoanei.

#### Articolul 4 - Responsabilitatea

Deputații trebuie să răspundă de deciziile lor și de acțiunile lor în fața cetățenilor pe care îi reprezintă. În acest scop, deputații trebuie să acționeze în manieră transparentă în exercitarea mandatului.

#### Articolul 5 – Probitatea

Deputații au datoria de a face cunoscut orice interes personal care ar putea interfera în acțiunea publică și să dispună rezolvarea oricărui conflict de interese în favoarea interesului general.

#### Articolul 6 – Exemplaritatea

Fiecare deputat trebuie să promoveze, în exercitarea mandatului său, principiile enunțate în prezentul Cod.

**În tabelul următor sunt prezentate principalele reglementări privind codurile de etică și conduită din statele membre ale Uniunii Europene:**

| <b>Țara</b>     | <b>Baza juridică</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Organul de reglementare</b>                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Principii</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Austria</b>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Nu există cod de conduită</li> <li>-Legea federală privind Regulamentul Consiliului național</li> <li>-Legislație specială privind incompatibilitățile și interesele financiare</li> <li>-Codul penal</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comitetul pentru incompatibilitate a Consiliului național și a Consiliului federal sunt competente în problemele legate de incompatibilități și interese financiare</li> <li>-Conferința președinților (organ consultativ)</li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Liberitatea de expresie</li> <li>-Incompatibilități cu anumite activități comerciale</li> <li>-Obligația de a declara toate activitățile din sectorul privat</li> <li>-Principii anti-corupție</li> <li>-Transparență limitată a activităților</li> <li>-Interdicția de a se primi cadouri</li> </ul>                                     |
| <b>Belgia</b>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Nu există cod de conduită în sensul strict la nivel federal (cod de deontologie pentru membrii parlamentului în Comunitatea flamandă)</li> <li>-Legea federală din 6 august 1931 privind incompatibilitățile și descalificările privind foștii miniștri și foștii parlamentari</li> <li>-Legea federală din 2 mai 1995 privind obligația de a se depune o listă cu locurile de muncă anterioare și o declarație de avere</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisia comună privind finanțarea partidelor politice</li> <li>-Curtea de conturi – pentru anumite aspecte cum ar fi operațiunile financiare ale Statului federal, ale Comunităților Regionale și ale instituțiilor publice</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Libertatea de expresie garantată prin Constituție</li> <li>-Incompatibilități cu anumite funcții publice (în cadrul executivului)</li> <li>-Restricții relative privind cumulul de mandate</li> <li>-Restricții cu privire la surse paralele de venituri publice (1,5 x salariul de parlamentar)</li> <li>-Declarație de avere</li> </ul> |
| <b>Bulgaria</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Constituția Republicii</li> <li>-Reguli de organizare și procedura Adunării Naționale</li> <li>-Legea privind interdicția și divulgarea conflictului de interese</li> <li>-Legea privind declarația de avere pentru persoanele cu funcții de responsabilitate în stat</li> </ul>                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisia parlamentară pentru lupta împotriva corupției și a conflictelor de interese</li> <li>-Curtea de Conturi</li> </ul>                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Liberatea de exprimare</li> <li>-Funcția de parlamentar este incompatibilă cu alte mandate electivă sau guvernamentale sau orice funcție din domeniul public</li> <li>-Obligația declarației de avere</li> <li>-Obligația de a divulga și de a evita conflictul de interese</li> </ul>                                                    |
| <b>Cipru</b>    | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Regulamentul Camerei Reprezentanților</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Președintele Camerei</li> </ul>                                                                                                                                                                                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Libertatea de expresie este garantată</li> <li>-Funcția de deputat incompatibilă cu cea de ministru, consilier municipal ca și cea de apartenență în cadrul forțelor armate</li> </ul>                                                                                                                                                    |
| <b>Cehia</b>    | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Există dezbateri cu privire la elaborarea unui Cod de conduită</li> <li>-Constituția Republicii</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisia pentru mandat și imunitate care ține registrul declarațiilor de activitate, de avere, de cadouri și obligații pentru</li> </ul>                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Libertatea de expresie este garantată</li> <li>-Restricții pentru anumite activități de responsabilitate publică și incompatibilitate între</li> </ul>                                                                                                                                                                                    |

|                  |                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                  | <p>- Legea privind conflictul de interese</p> <p><i>Senat</i></p> <p>-Regulamentul Senatului</p>                                                                                                                                                           | <p>deputați și alte responsabilități publice. Oricine poate, printr-o cerere scrisă, să consulte gratuit acest registru, să ia notițe și să facă copii după registru. Dacă există o suspiciune legitimă cum că un responsabil public a încălcat obligațiile impuse de legea privind conflictul de interese poate să propună lansarea unei proceduri juridice de suspendare a mandatului.</p> | <p>funcția publică și alte activități</p> <p>-Prezentarea declarației de interese personale, de activități, de patrimoniu, de venituri, de cadouri și datorii</p> <p>-Un deputat nu poate fi membru în cele două camere ale Parlamentului</p>                                                                                                   |
| <b>Danemarca</b> | <p>-Nu există Cod de conduită în sensul strict</p> <p>-Regulamentul Folketing-ului</p> <p>-Actul consolidat 1123/2006 privind finanțarea partidelor politice (nu sunt prevăzute obligații pentru parlamentari cu titlu individual)</p> <p>-Codul penal</p> | <p>- Nu există organe de reglementare în sensul strict pentru normele privind funcția publică</p> <p>-Autoreglementare de către Folketing prin propriile sale reguli și proceduri și de conduită (Comisia de Regulament)</p> <p>-Mediator desemnat pentru „supervizarea administrării”</p> <p>-Consiliul danez de etică</p>                                                                  | <p>-Transparență față de cetățeni</p> <p>-Libertatea de conștiință și de expresie (cu anumite restricții privind funcționarea partidelor politice)</p> <p>-Obligația de a se declara veniturile și interesele financiare</p>                                                                                                                    |
| <b>Estonia</b>   | <p>-Nu există Cod de conduită în sensul strict</p> <p>-Constituția Republicii Estonia</p> <p>-Regulamentul Parlamentului</p> <p>-Legea anti-corupție</p>                                                                                                   | <p>-Comisia specială a Parlamentului – Riigikogu privind aplicarea legii anti-corupție (membrii trebuie să declare interesele economice comisiei)</p>                                                                                                                                                                                                                                        | <p>-Liberatatea de expresie este garantată</p> <p>-Obligația de a declara interesele economice</p> <p>-Interdicția de a exercita alte mandate publice sau de membru în consiliul de administrație a unei societăți comerciale</p> <p>-Loialitate față de Stat</p> <p>-Parlamentarii acționează în respectul legii și al interesului general</p> |
| <b>Finlanda</b>  | <p>-Nu există Cod de conduită în sensul strict</p> <p>-Constituția Finlandei</p> <p>-Regulamentul Parlamentului</p> <p>-Codul penal (cap.40 – cazurile de corupție)</p> <p>-Rezoluția din 2002 privind lupta împotriva corupției</p>                       | <p>-Președinte</p> <p>-Consiliul președintelui</p> <p>-Plenul</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p>-Incompatibilități cu alte funcții publice (ministrul Justiției, Procuror general, judecător la Curtea Supremă sau Tribunalul administrativ suprem, Președintele Republicii)</p> <p>-Nu poate fi cumulată funcția de deputat național cu deputat european)</p> <p>-Independență</p> <p>-Libertate de expresie garantată</p>                  |

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Declarația voluntară a activităților extra-parlamentare, remunerate sau nu și cele de interes financiar</li> <li>-Transparența conduitei parlamentare</li> <li>-Comportament demn</li> <li>-Conflict de interese: parlamentarul nu poate lua parte la deliberările și problemele care îl privesc personal</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Franța</b>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Cod deontologic cu șase principii: interesul general, independența, obiectivitatea, responsabilitatea, probitatea și exemplaritatea</li> <li>-Regulamentul Parlamentului</li> <li>-Legea organică din 11.3.1988 privind declararea intereselor financiare</li> <li>-Legea organică „anti-corupție” din 29.1.1993</li> <li>-Codul penal – pentru cazurile de corupție</li> <li>-Codul electoral</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Consiliul constituțional (pentru cumul de mandate)</li> <li>-Tribunalele ordinare</li> <li>-Serviciul central de prevenire a corupției</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Liberitatea de exprimare garantată</li> <li>-Incompatibilități (participarea la guvernare și anumite activități profesionale)</li> <li>-Limitarea la două mandate electiv</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Germania</b> | <p><i>Bundestag</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Art.18 din Regulament, anexa 1 din Regulament stabilește codul de conduită al membrilor Bundestag-ului</li> </ul> <p><i>Bundesrat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-În afara Regulamentului care menționează anumite aspecte comportamentale, nu există cod de conduită în sensul strict</li> <li>-Codul penal</li> </ul>                                           | <p><i>Bundestag și Bundesrat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Niciun organ permanent în sensul strict</li> <li>-Președinții <i>Bundestag</i>-ului și <i>Bundesrat</i>-ului au dreptul de a lua unele măsuri cum ar fi admonestarea membrilor, excluderea de la anumite reuniuni și impunerea unor amenzi punitive.</li> </ul> <p><i>Bundestag</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Control asigurat de către puterea judiciară</li> <li>-Comisia de anchetă provizorie</li> <li>-Landuri: serviciile anti-corupție</li> </ul> <p><i>Bundesrat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Tribunalele ordinare</li> </ul> | <p><i>Bundestag</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Libertatea de exprimare garantată</li> <li>-Obligația de a se declara cadourile cu o valoare mai mare de 5 000 de euro</li> <li>-Obligația de a se declara activitățile anterioare și alte interese financiare și profesionale</li> <li>-Publicitatea informațiilor furnizate conform declarațiilor de interese</li> <li>-Obligația de a se declara donațiile cu o valoare ce depășește 5 000 de euro; donațiile care depășeșc valoarea de 10000 de euro în același an civil sunt publicate de către președinte, care indică valoarea și originea.</li> </ul> <p><i>Bundesrat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Nicio reglementare care să rezume statutul și</li> </ul> |

|                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>obligațiile membrilor</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Libertatea de exprimare garantată pentru parlamentari</li> <li>-Nu pot fi simultan membri în Bundesrat și Bundestag</li> <li>-Obligația de a își executa mandatul conștiincios</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Grecia</b>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Constituția (art.55 – 63)</li> <li>-Regulamentul parlamentului (art.75 – 83)</li> <li>-Legea 3023/2007 privind finanțarea partidelor politice: venituri, datorii, publicitatea și controlul partidelor politice și a candidaților pentru parlament</li> <li>-Legea electorală (decret prezidențial 96/2007)</li> </ul>                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Nu există comisie permanentă de reglementare</li> <li>-Curtea supremă specială (art.100 din Constituție)</li> <li>-Președintele parlamentului și președinții comisiilor parlamentare (măsuri disciplinare)</li> <li>-Comisia specială (comisie de control)</li> <li>-Comisie parlamentară specială permanentă de etică parlamentară și deontologie</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Incompatibilitate cu anumite funcții sau afaceri</li> <li>-Libertate de opinie și de vot</li> <li>-Imunitate parlamentară</li> <li>-Restricții în materie de campanii electorale</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Irlanda</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Legea privind prevenirea corupției</li> <li>-Legea din 1995 privind etica în funcția publică și legea din 2001 privind normele în funcția publică (denumite împreună „Legea privind etica din 1995 și 2000”)</li> <li>-Cod de conduită aplicabil celor care dețin o funcție publică</li> <li>-Cod de conduită aplicabil membrilor Dáil Eireann</li> <li>-Cod de conduită aplicabil membrilor Seanad Eireann</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisia de norme în funcția publică</li> <li>-Comisia însărcinată cu interesele membrilor Dáil Eireann</li> <li>-Comisia însărcinată cu interesele membrilor Seanad Eireann</li> </ul>                                                                                                                                                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Libertatea de expresie garantată</li> <li>-Parlamentarii sunt ghidați în permanență pentru interesul general și niciodată pentru un interes privat sau personal, oricare ar fi acesta. Ca urmare, toți parlamentarii trebuie să:</li> <li>-furnizeze o declarație anuală a intereselor înregistrabile, indicând în special veniturile profesionale, părți de societate, posturi de directori, terenuri și imobile, cadouri, obținerea de bunuri și servicii, facilitarea de călătorii, exercitarea eventual remunerată a unei activități de lobby și contractele cu statul. Această listă este publicată într-un registru anual de interese al membrilor</li> <li>-declararea oricărui interes material al unui membru dacă acesta este chemat să vorbească sau să voteze pentru o problemă care are legătură cu</li> </ul> |

|                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>interesul material al membrului respectiv</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-să se abțină să utilizeze pentru ei înșiși, în scop lucrativ, informații oficiale care nu trebuie să fie făcute publice sau care sunt obținute cu titlu confidențial în exercitarea funcțiilor oficiale</li> <li>-Folosirea fondurilor publice în mod prudent</li> <li>-Interacțiunea cu administrația și autoritățile represive conform cu rolul de reprezentant al publicului</li> <li>-Membrii care sunt în același timp și deținătorii unor funcții de miniștri, președinți și vice-președinți de comisii, trebuie să respecte obligațiile suplimentare de declarații. Ei trebuie, de exemplu, să declare interese suplimentare, să renunțe la cadourile cu o valoare mai mare de 650 de euro, să declare interesele materiale care au legătură cu funcția pe care urmează să o exercite.</li> </ul> |
| <b>Italia</b>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Nu există cod de conduită în sens strict</li> <li>-Constituția Republicii italiene (1947)</li> <li>-Legea 175/1974 și 515/1993 privind finanțarea partidelor politice</li> <li>-Legea 441/1982 privind divulgarea intereselor financiare</li> <li>-Legea 515/1993 privind campaniile electorale</li> <li>-Regulamentul interior</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Nu există organ de reglementare</li> <li>-Autoreglare și control de către președinții camerelor</li> <li>-Organe de anchetă și judiciare tradiționale (în special pentru cazurile de corupție)</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Obligația de declarare a cadourilor</li> <li>-Libertatea de expresie este garantată</li> <li>-Obligația de declarare a averii, a datoriilor și a obligațiilor contractuale pentru campaniile electorale</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Letonia</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Cod de etică în vigoare din 2006, ultima modificare în 2010</li> <li>-Legea privind prevenirea conflictului de interese în activitatea funcționarilor</li> </ul>                                                                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisia pentru mandat, etică și declarații</li> <li>-Biroul de prevenire și luptă împotriva corupției</li> </ul>                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Obligația de declarare a intereselor financiare</li> <li>-Imunitate judiciară, administrativă și disciplinară</li> <li>-Interdicția insultelor și a declarațiilor defăimătoare</li> <li>-Discreția</li> <li>-Interzicerea primirii de cadouri</li> <li>-Discreția în folosirea datelor cu caracter privat</li> <li>-Interzicerea de a beneficia de variațiile pieții și</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | concesiunile publice<br>-Este interzis cumulul de mandate, cu excepția posturilor universitare, în cercetare sau caritabile                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Lituania</b>       | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Constituția Republicii Lituania</li> <li>-Legea nr.VIII-371 din 2 iunie 1997 privind concilierea între interesul public și cel privat, în serviciul public</li> <li>-Legea nr.X-816 privind adoptarea, întrarea în vigoare și punerea în aplicare a Codului de conduită aplicabil responsabililor politici, din 19 septembrie 2006 (Acest cod de conduită se aplică atât parlamentarilor cât și consilierilor municipali, primarilor și vice-primarilor, membrilor guvernului și vice-președinților partidelor politice</li> <li>-Statutul Seimas (Regulamentul)</li> </ul> | -Comisia permanentă de etică și procedură a Parlamentului - Seimas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Fiecare membru al Seimas trebuie să evite toate conflictele între interesele private și obligațiile sale de a reprezenta interesele publice. Trebuie, de asemenea, să se acționeze astfel încât să nu se creeze aparența în ochii publicului existenței unei astfel de conflict</li> <li>-Obligația declarării intereselor private</li> <li>-Obligația declarării intereselor și activelor financiare</li> <li>-Incompatibilitatea cu toate celelalte funcții din sectorul public sau privat</li> <li>-Sunt interzise toate activitățile remunerate în afara celor creative</li> <li>-Deputații nu pot fi urmăriți penal sau arestați, decât cu consimțământul parlamentului.</li> <li>-Obligația de a acționa cu respect față de statul de drept</li> </ul> |
| <b>Luxemburg</b>      | -Regulamentul Camerei Deputaților                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Fără organe de reglementare</li> <li>-Președintele Camerei</li> <li>-Conferința președinților</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Obligația de a se declara activitățile</li> <li>-Obligația de a se declara o eventuală susținere financiară</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Marea Britanie</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Cod de conduită și ghid de aplicare a regulilor referitoare la conduita parlamentară</li> <li>-Legea privind alegerea pentru Camera Comunelor (1975), modificată de Legea privind incompatibilitățile din 2000</li> <li>-Cod de conduită pentru Camera Lorzilor și ghid de aplicare al codului de conduită, adoptat de către o rezoluție din 30 noiembrie 2009 și modificată la 30 martie 2010</li> </ul>                                                                                                                                                                   | <p><i>Camera Comunelor</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Ca urmare a Legii privind normele parlamentare din 2009 s-a înființat <i>Autoritatea independentă a normelor parlamentare (IPSA)</i> și funcționarea unui ofițer responsabil cu respectarea regulilor (<i>Compliance Officer</i>)</li> <li>-Comisia pentru norme și privilegii</li> </ul> <p><i>Camera Lorzilor</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisar pentru norme, iunie 2012</li> <li>-Comisia pentru privilegii și buna</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Libertatea de expresie</li> <li>-Integritate</li> <li>-Obiectivitate</li> <li>-Responsabilitate</li> <li>-Deschidere</li> <li>-Onestitate</li> <li>-Leadership</li> <li>-Obligația de a declara interesele financiare și cele non-financiare</li> <li>-Interdicția de a primi avantaje financiare</li> <li>-Incompatibilitate cu alte funcții publice și private (Camera Lorzilor, judecători)</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|                   |                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                   |                                                                                                                                                                                                                                        | <p>conduită</p> <p><i>Pentru cei care dețin o funcție publică</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisia pentru norme în viața publică (1994)</li> <li>-Înalta Curte de Sesiune; Înalta Curte de Justiție (pentru dosarele de privind incompatibilitatea)</li> </ul>          | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Incompatibilitate datorată unui cazier judiciar (faliment, corupție)</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Olanda</b>     | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Legea din 1968 privind indemnizația de deputat</li> <li>-Legea privind incompatibilitățile, statele generale și Parlamentul European</li> </ul>                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisia Regală pentru Integritate</li> <li>-Autoreglare a instituțiilor</li> <li>-Tribunale ordinare</li> <li>-Control efectuat de către partidele politice pentru infracțiuni minore cu caracter penal</li> <li>-Administrația fiscală</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Libertatea de expresie garantată</li> <li>-Integritate</li> <li>-Obligația de a declara activitățile publice sau private, remunerate sau nu</li> <li>-Obligația de a declara veniturile non-parlamentare care depășesc un anumit nivel</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Polonia</b>    | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Principiul eticii deputaților – aplicabil doar Dietei</li> <li>-Legea din 1996 privind exercitarea mandatului de senator și deputat</li> </ul>                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisia de etică pentru deputați – pentru Dieta</li> </ul>                                                                                                                                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Libertatea de expresie este garantată</li> <li>-Respectul statului de drept</li> <li>-Obligația de a se declara interesele financiare</li> <li>-Obligația de a semna toate angajamentele suplimentare (ex. activitatea comercială)</li> <li>-Restricții privind luarea angajamentelor suplimentare</li> <li>-Obligația de a declara codourile</li> <li>-Imparțialitate</li> <li>-Deschidere</li> <li>-Responsabilitate</li> <li>-Respect față de reputația Parlamentului</li> </ul> |
| <b>Portugalia</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Nu există cod de conduită în sensul strict</li> <li>-Statutul deputaților din 1993</li> <li>-Legea 34/87, Infracțiuni legate de responsabilitatea deținătorilor de mandate politice</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Nu există organ de reglementare unic</li> <li>-Tribunale ordinare pentru cazuri de corupție</li> </ul>                                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Libertatea de expresie garantată</li> <li>-Obligația de a declara veniturile private, averea și participațiunile</li> <li>-Obligația de a declara activitățile non-parlamentare, publice sau private, remunerate sau nu</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                  |

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Slovacia</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Constituția Republicii Slovace</li> <li>-Act constituțional nr.357/2004 Coll. privind protecția interesului public în exercitarea funcției</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisia privind non-cumulul de funcții</li> <li>-Partidele politice</li> </ul>                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Obligația de declara interesele financiare, averea</li> <li>-Obligația de declara alte locuri de muncă sau mandate publice</li> </ul>                                                                                                                                                      |
| <b>Slovenia</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Nu există cod în sensul strict</li> <li>-Constituția din 1991 (art.82: independență, incompatibilitate; art.83: imunitate, libertate de expresie)</li> <li>-Codul penal din 2008 (cap.26: delictu cu caracter penal)</li> <li>-Legea din 1992 privind deputații</li> <li>-Legea din 2010 privind integritatea și prevenirea corupției</li> <li>-Reguli de procedură a Adunării Naționale din 2002 (art.75-80 privind menținerea ordinii în ședințe)</li> <li>-Regulamentul Adunării Naționale)</li> </ul>                                                                                                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisia de prevenire a corupției (organ guvernamental independent pentru integritate și combaterea corupției)</li> <li>-Adunarea Națională (drept de refuzare al imunității)</li> <li>-Comisia de Regulament</li> <li>-Comisia serviciului public și pentru alegeri</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Independență</li> <li>-Incompatibilitate</li> <li>-Libertate de expresie</li> <li>-Acceptare de cadouri</li> <li>-Obligația de a declara averea și toate modificările survenite</li> </ul>                                                                                                 |
| <b>Spania</b>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Regulamentul Congresului Senatului</li> <li>-Legea instituțională 5/1985 privind reglementările electorale</li> <li>-Rezoluția comună a Congresului și a Senatului privind monitorizarea intereselor din 1997</li> <li>-Codul penal</li> <li>-Legea 5/2006 privind conflictul de interese al membrilor guvernului și înalții funcționari</li> <li>-Rezoluția comună a Congresului și Senatului privind monitorizarea intereselor din 2009</li> <li>Parlamentul a depus un proiect în vederea adoptării unei legi organice privind principiile și măsurile de luptă împotriva corupției și pentru transparența gestiunii publice. Acest proiect va modifica legislația existentă cu scopul de a consolida</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Comisia pentru Statutul deputaților</li> <li>-Comisia privind incompatibilitățile</li> <li>-Unități specializate de luptă împotriva fraudei și a corupției în cadrul serviciului juridic</li> <li>-Procuror special pentru delictu financiare</li> </ul>                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>-Libertatea de expresie garantată</li> <li>-Incompatibilitate cu alte funcții</li> <li>-Interdicția de a se abuza de statutul de parlamentare în scopuri private</li> <li>-Declarația de interese financiare și non-financiare și de avere</li> <li>-Respectul statului de drept</li> </ul> |

|                |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                | transparența și a întări regimul incompatibilităților                                                                                                                                         |                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Suedia</b>  | <p>Nu există cod de conduită în sensul strict</p> <p>-Legea din 1996 privind înregistrarea angajamentelor și intereselor financiare ale deputaților</p> <p>-Legea Parlamentului - Riksdag</p> | -Nu există organe de reglementare                                                              | <p>-Promovarea valorilor democratice, a libertăților fundamentale și a statului de drept</p> <p>-Non-discriminare</p> <p>-Libertatea de expresie este garantată</p> <p>-Obligația de a declara interesele financiare și contractuale</p> <p>-Participarea deputaților la dezbateri în care există un interes personal sunt interzise</p> |
| <b>Ungaria</b> | <p>-Nu există cod de conduită în sensul strict</p> <p>-Constituția din 1989</p> <p>-Regulamentul Parlamentului</p> <p>-Legea LV/1990 privind statutul juridic al deputaților</p>              | -Comisia pentru imunitate (drept de ridicare a imunității în caz de comportament incompatibil) | <p>-Liberarea de expresie este garantată</p> <p>-Respectarea bunăstării generale și al interesului general</p> <p>-Incompatibilitate cu toate celelalte funcții din administrația publică, armată, poliție</p> <p>-Obligația pentru deputați de a declara interesele economice, veniturile și averea</p>                                 |